

Overzicht workshops, ronde 2

NISPA-congres “De nieuwe standaarden”, donderdag 29 november, Van der Valk hotel Lent (bij Nijmegen)

1. Handreiking GHB terugvalmanagement

Evelien Joosten, psycholoog en onderzoeker NISPA (workshopleider), Arnt Schellekens, psychiater Radboudumc en wetenschappelijk directeur NISPA, Harmen Beurmanjer, onderzoeker, Novadic-Kentron (workshopbegeleider) en Boukje Dijkstra, algemeen directeur, NISPA

Patiënten met een stoornis in het gebruik van GHB laten een sterk patroon zien van gebruik in combinatie met psychosociale problemen op verschillende gebieden en hoge kans op terugval. Er zijn geen richtlijnen beschikbaar voor de psychosociale behandeling van GHB patiënten en de standaard die op dit moment ontwikkeld wordt is vanwege ontbrekende evidentie erg globaal. Het project GHB terugvalmanagement, gefinancierd door ZonMw, heeft geleid tot (de eerste aanzet van) een toegankelijke en toepasbare handreiking die interventies beschrijft om het terugvalpercentage na GHB detoxificatie te verlagen. Tijdens deze workshop worden de eerste resultaten gepresenteerd van de literatuurstudie, focusgroepen met cliënten, naasten en professionals en de eerste aanzet van de handreiking. In deze workshop is vooral ruimte voor vragen en discussie over deze handreiking welke middels een pilot getest gaat worden op uitvoerbaarheid.

2. Palliatieve zorg voor mensen met een verslaving en multiproblematiek

Chantal ter Huurne, verpleegkundig specialist GGZ (workshopleider), Tactus, Boukje Dijkstra, algemeen directeur NISPA (workshopbegeleider)

Er is nog geen ‘standaard’ zorg voor mensen met verslaving in een palliatieve fase. Uit de literatuur en praktijk blijkt dat er bij zorg- en hulpverleners in Nederland onvoldoende bekend is over de specifieke noden van deze doelgroep en hun naasten. Het leger des Heils is in samenwerking met Radboudumc en NISPA een studie gestart die zich richt op hoe palliatieve zorg voor mensen met een verslaving en multiproblematiek in Nederland is georganiseerd en welke problemen, behoeften, verbeterpunten en goede voorbeelden zorgverleners, cliënten en naasten ervaren of suggereren. Tijdens deze studie is gewerkt met een semigestructureerde manier van interviewen van cliënt en naasten. Voor hulpverleners, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen zijn er focusgroepen georganiseerd. De studie levert waardevolle informatie op om palliatieve zorg voor mensen met een verslaving en multiproblematiek verder te ontwikkelen.

Tijdens de workshop zullen de belangrijkste resultaten besproken worden en worden deelnemers gevraagd te reflecteren op de resultaten, maar ook om mee te denken over hoe we met de resultaten verder kunnen. De ontwikkeling van de handreiking ‘besluitvorming passende zorg voor doorgebruikers’ wordt toegelicht als een methodiek om te komen tot het besluit over te gaan tot palliatieve zorg.

3. De hulpverlener als patiënt of een collega die hulp kan gebruiken

Pauline Geuijen, epidemioloog en onderzoeker Radboudumc en Joanneke Kuppens, verslavingsarts ABS-artsen

In deze workshop staat verslavingsproblematiek onder collega's centraal. Hierbij komen twee perspectieven aan bod: een verslaafde patiënt die ook hulpverlener is, een hulpverlener die ook verslaafd is. In het eerste geval is het de vraag waar u als behandelaar van een patiënt die ook hulpverlener is op moet letten. Wat is er anders bij een patiënt die zelf ervaring heeft als hulpverlener? Wat zijn valkuilen? En welke adviezen hebben de collega's van ABS artsen voor u?

In het tweede geval is het de vraag wat u als collega kunt doen, wanneer u het idee heeft dat een collega kampt met verslavingsproblemen. Hoe herkent u dergelijke problematiek bij uw collega? Hoe maakt u uw vermoedens bespreekbaar? Welke mogelijkheden zijn er om uw collega te steunen?

De workshop begint met een korte inleiding vanuit de wetenschap, waarna in een tweetal praktijk georiënteerde sessies beide perspectieven zullen worden uitgediept in de vorm van een rollenspel en een discussie.

4. Ouderschap en verslaving

Margreet van der Meer, Hoofd afdeling Kwaliteit Innovatie Centrum/onderzoeker, VNN

In deze workshop wordt ingegaan op de intergenerationele overdracht van verslaving. De focus van de workshop ligt vooral op de aandacht voor ouderschap en verslaving. Wat is 'goed genoeg' ouderschap en wat hebben cliënten nodig om ondersteunt te worden in hun ouderschap? Wat is zichtbaar bij rolverwarring ouder en kind (parentificatie)? Wat gebeurt er in de huidige praktijk ten aanzien van het bespreekbaar maken van ouderschap en welke belemmeringen zijn hierbij zichtbaar.

Het doel van de workshop is kennisoverdracht en discussie.

Overzicht symposium, ronde 2

NISPA-congres “De nieuwe standaarden”, donderdag 29 november, Van der Valk hotel Lent (bij Nijmegen)

SYMPOSIUM: Iatrogene verslaving

Er is in toenemende mate aandacht voor zogenaamde iatrogene verslavingen, dus verslaving op dokters recept. De belangrijkste middelen waar het hier om gaat zijn opioïde pijnstillers, slaapmedicatie en ADHD medicatie. In een drietal lezingen zal de huidige epidemiologie van deze iatrogene verslavingsproblematiek worden toegelicht. Tevens zal worden stilgestaan bij preventieve mogelijkheden en behandelopties. Hoe zorgen we ervoor dat dokters niet aan de wieg staan van het ontwikkelen van verslavingsproblemen bij patiënten en wat kunnen we doen als het kwaad eenmaal is geschied. In de lezingen zal tevens aandacht zijn voor NISPA onderzoek dat op dit terrein wordt uitgevoerd en zullen de eerste resultaten daarvan worden gedeeld.

Verslaafd aan benzodiazepinen

Erik Paling, verslavingsarts KNMG, Brijder

Verslaving aan benzodiazepinen komt regelmatig voor. Minimaal 15.000 mensen gebruiken hoge dosis en ervaren een slechte kwaliteit van leven. Desondanks is maar een klein deel van deze groep in zorg bij een verslavingszorginstelling. Ervaring en kennis over behandeling is hierdoor beperkt. De prognose is matig, slechts een derde weet langdurige abstinentie te bereiken. In de presentatie zal nader ingegaan worden op epidemiologie, schadelijkheid, co-morbiditeit, preventie en behandeling.

Erik Paling werkt 13 jaar in de verslavingszorg en heeft in 2011 de opleiding tot MiAM succesvol afgerond. Hierna is hij naast zijn werkzaamheden binnen de patiëntenzorg voor een dag in de week verbonden aan het NISPA te Nijmegen. Zijn onderzoek richt zich op verslaving aan benzodiazepinen en mogelijke behandeling met flumazenil.

Opioid verslaving bij chronische pijnpatiënten

Arnt Schellekens, psychiater Radboudumc en wetenschappelijk directeur NISPA

Ongeveer 25-40% van de patiënten met chronische pijn die starten met een opioïd raakt hieraan verslaafd. Psychiatrische stoornissen, vooral angst en depressie, verhogen het risico op het ontwikkelen van opioïd verslaving. In deze lezing wordt dieper ingegaan op de toename van opioïd gebruik in Nederland, de relatie tussen psychiatrische comorbiditeit en het risico op opioïdverslaving bij pijnpatiënten en behandel mogelijkheden voor pijnpatiënten die verslaafd zijn geraakt aan opioïden.

Verslaving aan ADHD medicatie

Cees Kan, psychiater Radboudumc en hoofd van het zorgprogramma ontwikkelingsstoornissen

ADHD komt bij ongeveer een kwart van de patiënten in de verslavingszorg voor. De combinatie ADHD en verslaving kent verschillende klinische uitdagingen. De diagnostiek naar ADHD bij patiënten met verslavingsproblematiek is gecompliceerd door de effecten van middelengebruik, de behandelresultaten

voor beide stoornissen zijn doorgaans slechter bij deze combinatie en er is vaak discussie over het risico op misbruik van ADHD medicatie. In deze voordracht wordt ingegaan op dit laatste punt. Hierbij worden adviezen gegeven hoe hier mee om te gaan op basis van wetenschappelijke inzichten en ervaring uit de praktijk.

Doelen:

Na het volgen van dit symposium heeft u

- meer kennis over de meest voorkomende geneesmiddelen verslavingen
- handvatten voor de praktijk om deze patiënten goed te kunnen behandelen